

Debatten omkring MRA

Av professor Eiliv Skard

I.

Den pressede­batt som i noen uker har pågått omkring manifestet «Ideologi og sameksistens», kan forhåpentlig tas som tegn på at der foreligger et behov for å se verdenskampen mellom øst og vest i en større, åndelig-ideologisk sammenheng. Men debatten har også brakt for dagen atskillig begrepsforvirring.

Vi mennesker har ikke lett for å forstå vår egen tid. Vår tanke er vanebundet og konservativ, den vil helst følge de kjente baner — dette gjelder også folk som kaller seg radikale. De fleste mennesker i Vesten, statsmenn og menig­menn, lever i forestillinger som ikke er preget av den «ideologienes tidsalder» som vi står midt oppe i, men av en for­gangen, «liberal» periode. Når statsmennene i Kreml i dag stadig har initiativet og er på offensiven, må det vesentlig skyldes at de i langt høyere grad handler ut fra den nye tingenes tilstand — som de for en stor del selv har skapt.

VGs kronikk

torsdag 7. januar 1960

Den nye tid har bl. a. gitt oss en utenrikspolitikk av ny art. I gamle dager syntes livet å være delt opp i en rekke selvstyrte områder med sine egne lover: i kunsten hersket estetiske synsmåter, næringslivet ble ledet av økonomiske interesser, vitenskapen var et halvveis sakralt gebet for spesialister, og noe lignende gjaldt f. eks. diplomatiet. For Sovjets statsmenn i dag eksisterer ikke slike grenser: kunst, nærings­liv, vitenskap, alt skal tjene det politisk-ideologiske mål: verdenserobringen. Når en kronikk i Verdens Gang (17. desember) søker å latterliggjøre den tanke at en ballett kan være et ideologisk våpen for Sovjet, må denne latter sies å være malplasert.

Men enda mer enn av vaner er vår tanke dirigert av ønsker. Vår hang til ønsketenkning forklarer bl. a. at glosen «sameksistens», som spiller en slik rolle i Sovjets propaganda, har kunnet få en så forlokkende klang i manges ører. Ordet betyr i og for seg bare det at vi må «eksistere sammen» på denne klode, en selvfølgelig ting, og Sovjet vil gjerne at vi i Vesten skal oppfatte ordet i denne harmløse betydning. Men hva

betyr ordet for Sovjets stats­menn? Den frie verden skal forholde seg rolig mens Sovjet fortsetter med å kue Ungarn, infiltrere Vestens samfunn, skape kriser, undergrave demokratiet og forberede sin maktovertagelse. «Sameksistens» betyr maktovertagelse med alle midler unntatt våpenkrig.»

Og Sovjet har mangfoldige midler — som kan anvendes innenfor rammen av «sameksistens». Man kan utnytte nød og arbeidsløshet og ungdommens lede og mangel på livsinnhold. Man kan utnytte frihetskravet hos de fargede folk — og splittelsen mellom de frie folk. Man kan utnytte porno­grafi og enkeltmenneskers moralske nederlag. Man kan ideologisk utnytte handelsavtaler og kulturell utveksling — som Vestens folk ofte bare ser som praktiske eller ideelle tiltak. Og man kan infiltrere den frie verdens presse og radio, kunst og kirke. Alt tjener det samme mål. Lenin har gitt instruksen: «Vent med å handle inntil den moralske oppløsning hos motstanderen gjør det mulig og lett å rette det avgjørende støt.»

Under disse forhold er det en ting som verdenskommunismen må frykte mer enn noe annet. Det er en jevnbyrdig eller overlegen ideologi som kan forene den frie verden, gi den klarsyn og evne til samlet handling.

Fra dette synspunkt må man vurdere de voldsomme angrep som Moskva Radio i det siste har rettet mot Moralsk Opprustning. Anklagen går nå ut på at MRA hisser til krig og arbeider for rasediskriminering. Men Moskva Radio vet bedre — det fremgår av en utsendelse

i året 1953. Her heter det: «Moralsk Opprustning er en verdensomspennende ideologi med brohoder i alle land. Den har nådd sin avsluttende fase med utbredelse over hele verden. Den har kraften til å vinne radikale revolusjonære. I stedet for den uunngåelige klasse­kamp setter MRA inn den evige kamp mellom godt og ondt.»

Vi skal ikke her gå inn på de resultater som er nådd ved anvendelse av MRA's prinsipper i kampen for å skape forsoning mellom klasser og raser — i Ruhr, i det fjerne Østen, på Kypros. Men da den nevnte kronikk ikke kan sies å være saklig tilfredsstillende, bør det minnes om at de som har uttalt seg om disse spørsmål, er en rekke ledende menn i stats­liv og arbeidsliv. Det er bl. a. Dr. Adenauer som har sagt: «Hvis ikke MRA's arbeide føres videre, kan verdensfreden ikke opprettholdes.» En inngående, av sterk overbevisning båret fremstilling av MRA's arbeide i alle deler av verden finner man i filosofen Gabriel Marcels siste bok — som nettopp nå foreligger i dansk oversettelse.

Hvorfor er det så viktig at almenheten får kjennskap til slike resultater som vi leser om i manifestet «ideologi og sameksistens»? Hvorfor bør vi f. eks. vite om den forsoning som i den siste tid er kommet i gang på Kypros — som løsning på en uhyre spent situasjon? Der er ett stort, avgjørende motiv: i en tid da den frie verden lider under en snikende håpløshet, er det livsviktig å fremheve at der finnes veier som fører til en løsning.

II.

Men — MRA er noe mer enn svar på kommunismens utfordring.

Skjønt verdesnkommunismen er den store trusel mot vår kultur, er den ikke tidens grunnonde. Ikke alle problemene ville være løst fordi kommunismen forsvant. Sykdommen er i oss selv. Det er ikke kommunismen som er skyld i at Vesten midt i sin verferdspolitikk har fått en skremmende ungdomskriminalitet, at en stor del av vår litteratur er preget av destruktive, moraloppløsende tendenser, og at hele vår kultur befinner seg i en krise. En kultur trenger autoritet og inspirasjon — vår kultur er i ferd med å miste begge deler. We have forgotten God, var en stor statsmanns fyndige forklaring på «kulturkrisen».

Lever vi en sivilisasjons siste fase? Bor vi i et kondemnert hus? Mange aspekter av vårt åndsliv kan best karakteriseres med en vending som oldtidens leger brukte: *facies Hippocratica* — et ansikt merket av døden.

Antikkens kultur gikk til grunne ikke ved ytre vold, men ved en indre sykdom: livet og kulturen hadde ikke noe mål, ingen struktur, ingen ideologi. Kirken kom med noe nytt, menigheten ble den celle hvor mennesket kunne finne det hjem og det miljø som er vilkår for et liv i ordets fulle mening. Da kulturens gamle byggverk falt, kunne slekten flytte inn i den nye bygning som kirken hadde reist. Langsamt ble der skapt en gjenfødelse, en renesanse.

Renessanse er også vår tids egentlige behov. Det er den-

ne oppgave MRA vil tjene. Det gjelder ikke i første rekke kulturens topp-prestasjoner, det gjelder grunnlaget, livsformen, livsførelsen. Og samtidig spørres der etter noe langt mer omfattende enn den gang for 1500 år siden, det er tale om en hel verden med alle sine raser og konfesjoner og religioner. Det som dypest trenges, er autoritet og inspirasjon — ubetingede normer, Guds ledelse.

A gjenvekke sansen for at livets og historiens innhold er den evige kamp mellom godt og ondt, å gjeninnsette Gud som den avgjørende autoritet på alle områder, det er MRA's egentlige program.

På leting etter en løsning av disse livsbestemmende problemer var det at mange av oss første gang møtte de tanker som gjerne sammenfattes med betegnelsen MRA. Jeg hadde for min del sett Mussolinis fascisme i Italia og Hitlers nazisme i Tyskland — og hadde iaktatt den bølge av destruktiv, oppløsende tankegang som brøt inn over vårt land i form av Mot-Dag-bevegelsen. De verdier som jeg og mange andre klynget oss til, kristen kultur, demokrati, humanitet — dem hadde vi ikke tro og overbevisning nok til å kjempe for. Mitt første inntrykk av MRA's idé var dette: her er en idé som har evnet å gi mennesker den faste tro at historiens strøm kan vendes. Dette er det største jeg har møtt. Dette er håp for en håpløs generasjon. Dette er muligheten for en renesanse.

Jeg tror dette er det riktige synspunkt på MRA. Og det er et syn som forplikter.

7. JAN 1960

V 9

...OMKRING MRA